

[Lange.]

til Kreditforeninger og Hypotekforeninger og med Ydelser, der skal erlægges for Midler, som er anbragt efter Reglerne om Udlaan af umyndiges Midler. Jeg forstaar ikke, hvorledes man kan bestemme, at det „kun undtagelsesvis“ skal ske. Det maa jo ogsaa blive ganske vilkaarligt, hvorledes man paa de forskellige Steder vil fortolke dette Udtryk „undtagelsesvis“. Skal det forstaas paa den Maade, at naar i en Kreditforening kun en mindre Del af Laantagerne er Landbrugere, kan i og for sig alle Landbrugere faa Betalingshenstand, fordi det dog kun bliver undtagelsesvis, denne Kreditforenings Medlemmer faar Henstand? Eller hvorledes vil man opfatte dette Udtryk? Jeg tror, det er meget uheldigt, at man i det hele har taget Kredit- og Hypotekforeninger med, men jeg synes ikke, man hjælper paa Forholdene ved at bruge et Udtryk, der vil blive saa vanskeligt at definere som dette, at det kun er „undtagelsesvis“, man kan yde Henstand.

I samme Paragraf findes der en efter min Mening mærkelig Bestemmelse, idet der staar:

„Henstand kan nægtes, naar den vil medføre uforholdsmæssig Skade for Fordringshaveren.“

Man skulde for det første tro, at der ikke skulde staa „kan nægtes“, men at der skulde staa „skal nægtes“, for saaledes som Bestemmelsen er formet, behøver man ikke at nægte en Debitor, der forringer Pantet, og som man kan se forringer Pantet, Henstand. Man tager ikke med denne Bestemmelse noget stort Hensyn til Kreditor. Dernæst tales der om, at Henstand vil medføre „uforholdsmæssig“ Skade for Fordringshaveren. Ja, hvad er nu uforholdsmæssig Skade? I Forhold til hvad? Er det i Forhold til Laanets Størrelse, hvor stor en Part af Laanet der kan tabes ved at give denne Henstand, eller er det i Forhold til Laangiverens økonomiske Stilling? Hvis det er en velhavende Laangiver, vil man saa sige: Ja, han lider ikke uforholdsmæssig Skade, og derfor kan vi godt give Henstand? Men bliver det Tilfældet, bliver det jo ikke alene Debitorernes økonomiske Forhold, der skal underkastes en Prøvelse, saa skal ogsaa Kreditor møde frem med Regnskaber og Beviser for, at hans Stilling er en saadan, at

han ikke kan taale den Skade, som Henstand med Ydelsen kan komme til at paaføre ham. Det synes mig at være et ganske urimeligt Forhold, at man gaar bort fra det, der burde være det naturlige: at Kreditor selv maa afgøre, om en saadan Henstand efter hans egen Opfattelse vil medføre Skade for ham eller ej. At et Udvalg skal skønne over, om det vil være til Skade for Kreditor at give Henstand, er urimeligt overfor denne, og det synes mig at være ganske urimeligt, at en Kreditor kan blive stillet overfor at skulle fremlægge Beviser for sine økonomiske Forhold for dette Udvalg, fordi han vil gøre sin velerhvervede Ret gældende.

Jeg mener ogsaa, det er heldigst, at Kreditor selv har denne Bestemmelsesret, fordi det efter min Mening vil blive et stort Ansvar, et saadant Udvalg vil faa, og man kan sige: et stort Ansvar, Staten paatager sig, ved at skulle afgøre, om Henstandigen kan paaføre Kreditor uforholdsmæssig Skade. Der er sikkert i Løbet af de sidste Aar givet Betalingshenstand af Kreditorer i mange Tilfælde, hvor det har vist sig, at Kreditor havde staaet sig bedre ved at gribe ind straks; men han har givet Betalingshenstand og maa nu selv tage sit Tab derved. Men hvis det havde været Staten, der havde bestemt, at han skulde give Henstand, ja, saa havde Staten ogsaa haft, om ikke et økonomisk Ansvar for det Tab, han lider, saa dog et moralsk Ansvar for, at der saaledes er paaført Kreditor et urimeligt Tab.

Ifølge § 7 kan der gives Kredit- og Hypotekforeninger saadanne Lempelser i Statutternes Bestemmelser med Hensyn til Udtrækning af Kasseobligationer, som skønnes nødvendige af Hensyn til denne Lovs Bestemmelser. Det er efter min Opfattelse noget meget farligt, man her er inde paa. Kreditforeninger og Hypotekforeninger — man kan vel nok sige i Særdeleshed Kreditforeninger — spiller en overordentlig stor Rolle for Danmarks økonomiske Forhold og ikke mindst for Landbruget. Det er jo paa den Kredit, som har kunnet opnaas gennem Kreditforeninger, at det danske Landbrug er naaet frem til den betydningsfulde Stilling, som det faktisk har, og det vil efter min Mening være overordentlig farligt for Landets hele økonomiske Situation og i Særdeleshed for Landbrugets,